

Særgruppen af nominale leksemer med defektiv fleksion + under adverbier

Nalinginnaq - som nominalt leksem:

Ud fra nalinginnaq dannes dels et nomen som er et appellativ under egentlige nominer, men som kun har begrænset fleksion og ikke tager possessoradled og dermed ikke fleksion for possessormarkering, dels et adverbium.

Kleinschmidt skriver i sin grammatik at nalinginnaq (nb: med den stavemåde) hører sammen med *tamaq etc - og har betydningen enhver af __, idet han angiver formerne: nalinginaasa, nalinginarmik, nalinginassi, nalinginatta. Han tilføjer ,at yderligere former af den slags ikke findes, men at ordet derudover er frekvent uden possessormarkering.

I Kleinschmidts ordbog derimod staves nalinginnaq med langt n - og ses som derivation af nalik, og med betydningen: 'en blot ligemedværende (hvad enten der er ligeså eller ej)'. I følge hans ordbog bruges det bruges dels nominalt, dels adverbielt.

Nominalt har det i flg Kleinschmidt 2 betydninger: 1. en ligemeget hvem eller hvad dvs hvilkensomhelst, hvadsomhelst, nogensomhelst, nogetsomhelst - og i pluralis også 'al slags ..' og 2. en af de almindelige. Et af hans eksempler er: inuit nalinginnaat: almindelige mennesker, folk i almindelighed, al slags folk.

Adverbielt nalinginnaq ser Kleinschmidt som modsvarighed til modalis, dvs instrumentalis, i betydningen: ligemeget hvad eller hvorledes eller på hvad måde.

Til sidst tilføjer han, at det undertiden bruges med fleksion analogt med fleksion for kisi og tamaq, og giver som eksempel nalinginnatta.

Dvs det ser ud til at nalinginnaq (oprindeligt) har været bøjet som kisi og tamaq, men de former synes nu at være gået af brug¹ og det ser ud til, at de allerede var på vej til det, da Kleinschmidt beskrev nalinginnaq.

Siden har - som allerede Kleinschmidt også beskrev det - nalinginnaq fået bøjningsformer som almindelige appellativer. Nalik + innaq vil danne et nomen, men allerede på Kleinschmidts tid sætter han ud over den nominale anvendelse nalinginnaq til også at fungere som et adverbium. Det er muligt, at det har været brugt i absolut som omfangsangivelse (som absolut til at angive rum- og tids-udstrækning) og at den brug så har videreudviklet sig til, at formen nalinginnaq er blevet reanalyseret til at fungere, helt som et adverbium på linje med hvis den var mådens instrumentalis.

I nutiden at dømme ud fra de corpora tilgængelige for Oqaasileriffik (og her medregner jeg ikke Samuel Kleinschmidt: Uumasunik og heller ikke enkeltstående eksempler i biblen) af nalinginnaq som appellativ:

Semantisk synes der at være sket en drejning væk fra det indefinitte over mod 'almindelig, sædvanlig, normal', og nalinginnaq fungerer som appellativ, men med begrænsninger i distribution

¹ Angående bøjning som *tamaq er der måske alligevel nogle få strukturer med disse former af nalinginnaq i nutidigt sprog: – Rockwell Kentip titartagai assilisaalu [kalaallit nalinginnarmik](#) silarsuaannik qaqutigooortumik takutitsipput. Silarsuaat [kalaallit nalinginnaasut](#) isaannit takuvaa, takussutissiaalu nalissaqanngitsuullutillu oqaluttuarisaanermut pingaaruteqarput, Susan Vanek oqarpoq. Dette ses som en modsvarighed til: - Rockwell Kents illustrationer og billeder er et sjældent blik ind i [den almindelige grønlanders](#) verden. Han så verden fra [den menige grønlanders](#) side, og det er et unikt, historisk vidnesbyrd, siger Susan Vanek. Her synes nalinginnarmik synonymt med nalinginnaasut / nalinginnaat (dvs plur af nalinginnaq).

og former. Det tager ikke possessoradled og dermed ikke possessormarkeringsfleksion. Derudover er der også yderligere begrænsninger i anvendelsen.

Som kongruensadled: Det findes i formen nalinginnaat, der bruges som adnominalt adled, kongruensadled til nominer i absolut eller relativ pluralis, især i kombinationen inuit nalinginnaat.² I singularis absolut eller relativ bruges formen sjældent, men der er dog eksempler som: EX: *Tassami oqaaseq taanna »ulluinnaq« kalaallit uagut imaannaq isumaqartillugu atortarparput, tassaasoq ulloq nalinginnaq, sapaataangitsoq nalliuttuunngitsorluunniit allatulluunniit sumik immikkooruteqanngitsoq.* I udtryk som *Nalinginnarmik timilik* står instrumentallis formen som kongruensadled til inderiveret nomen ved LIK.

I oblikke kasus som adnominalt adled, kongruensadled bruges både singularis- og pluralisformer af nalinginnaq i nutidigt sprog til at skelne semantisk 'almindelig' fra 'speciel'. Der er ikke mange eksempler, men det er formodentlig en produktiv anvendelse. Fx findes terminalis (*sikilimut nalinginnarmut* i modsætning til el-cykler), lokalis (almindelig klasse i modsætning til specialklasse) etc.

Men ofte vil i stedet anvendes en form af nalinginnaasoq. Eller strukturen vil blive en med adverbiet nalinginnaq: *Nuummiinnaq mobilinik telefonillit nalinginnaq telefonilinnit 400-nik amerlanerupput.* Men i samme kontekst findes fx: *Oqarasuaatit angallattakkat Mobiltelefonit oqarasuaatinit nalinginnarnit amerlanerulersut, naatsorsueqqissaartarfiup nalunaarusiareqqammerpaa.*

Som adnominalt adled er dog former af nalinginnaasoq langt hyppige - og absolut uden begrænsninger.

I singularis som kerne og uden adled: Når det står kerne uden adled og står for begrebet 'det almindelige', 'det normale' (dvs i betydning det som normalt er gældende), ses følgende mønster i brugen: I singularis er den hyppigste form i instrumentalis (i stedet for ablativ) og ablativ brugt som andet sammenligningsled ved komparativ (eller ord som har semantik i den retning: fx ablativ ved allaavoq).

Derimod er findes det ikke anvendt i ablativ om retningsangivelse, og heller ikke i terminalis eller som stedsangivelse i lokalis. Og ablativ bruges ikke som agens ved passiv.

Ækvalis bruges fx som adverbalt adled til ilaasortaavoq i betydningen som almindeligt medlem 'ligesom det almindelige/den almindelige' dvs på almindelig vis). Et andet eksempel er: EX: *Islandip silaannartaa timmisartorfigineqarsinnaagaluartoq nunallu iluani timmisartuussineq nalinginnartut ingerlagaluartoq, Air Iceland-ip Nunatsinnukaassinissani unitsippaa.*

I vialis findes nalinginnaq ikke nu i singularis.

I pluralis som kerne uden adled: Sådan bruges nalinginnaq ikke i nutidigt sprog, men i ældre sprog findes nalinginnaq i pluralis som kerne uden adled: fx: *Taamalu oqartoq angutima oqarfigaa: „Aamanna allunaaq nalinginnarnut atortorisartagara.“* (Kr.Lyng 1978).

I nogle eksempler bruges i stedet for nalinginnaq som kerne nalinginnaasoq, men nærmest kun i oblikke kasus. Især nalinginnaasumik som mådens instrumentalis bruges, men også ablativ singularis nalinginnaasumit brugt som andet sammenligningsled ved komparativ og ved udtryk med tilsvarende semantik. Ligesom nalinginnaasoq enkelte gange bruges i vialis.

Nalinginnaq i oblikke former som kerne men med adled dækker måske snarere over to adskilte led i eksempler som: »*Tassa innarallarniaritsi juullerasuarniassaaq, ataatarsi sinilluaqqoriarlugu,*«

² Tidligere hos Knus Rasmussen og hos Jakob Olsen fra V Thuleekspedition (her fra Query marts 2019) ser vi strukturer der minder om Kleinschmidts semantik over i det indefinitte i udtryk hhv som *Takisoorsuarmik torsuuqarpoq qassiinik igaliusalimmik nalinginnaat suut ammit qimmit anuisa, neqillu inissaannik.* og ... *meeraqartoq suut nalinginnaat uumasut niaquinik nerissanngilaq.*

arnaata tussiartereeramigit nalinginnarnik juullerpaluttunik oqaluttuuppai. Og: Tiitukkavut najoqqarusaartillugit nalinginnarnik imminut tunngasunik oqaluttuuppaanga.

Nalinginnaq - som adverbium

Her mangler EX og analyser